

A Győri Ítéltábla dr.Pozsgai István ügyvéd által képviselt felperesnek dr.Menyhárt Ádám ügyvéd által képviselt alperes ellen kezesi tartozás megfizetése iránt a Veszprém Megyei Bíróság előtt folyamatba tett perében Veszprémben, 2009.évi szeptember hó 23.napján 4.P.21.554/2008/17.szám alatt hozott ítélet ellen az alperes részéről 18.sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles az alperes megfizetni a felperesnek 15 napon belül 350.000 (háromszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az alperes és a felperes üzleti kapcsolatban állt a perben nem álló "A"-val, akinek több vállalkozása is volt, és többek között autók külföldről történő behozatalával is foglalkozott. Ennek során nevezett súlyosan eladósodott, több személynek, így a felperesnek és az alperesnek is jelentős összegekkel tartozott. 2005. december 20.napján "A" 5.200.000 forint vonatkozásában a felperessel szemben tartozás elismerő nyilatkozatot tett, és vállalta, hogy ezt az összeget 2006.januás 20.napjáig megfizeti. "A" ezt azért vállalta, mert a felperes a tartozásai biztosítéka céljából néhány gépjármű iratát magánál tartotta. A gépjárművek iratainak kiadására a felperes csak akkor volt hajlandó, ha ezen összeg megfizetéséért az alperes is kötelezettséget vállal. Az alperes, aki szintén üzleti kapcsolatban állt "A"-val, a tartozás elismerő nyilatkozatban arra vállalt kötelezettséget, amennyiben "A" az általa elismert tartozást a vállalt határidőre nem fizeti meg, úgy azt helyette ő fogja a felperes részére 2006. január 22.napjáig megfizetni. A fizetési kötelezettségének sem "A", sem az alperes nem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság az újabb eljárásban meghozott fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 30 napon belül fizessen meg a felperesnek 5.200.000 forint tőkét és ennek 2006.január 22.napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát, valamint a perköltséget.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint a tartozás elismerő nyilatkozatban szereplő, kifejezetten az alperes teljesítésére vonatkozó 2006.január 22-i határidő szerepeltetése miatt az alperes részéről tartalmilag készfizető kezesi felelősség vállalást jelent.

Az elsőfokú bíróság részletesen vizsgálta az alperes semmisségi kifogásait, hogy a 2005.december 20.napján kelt tartozás elismerő, illetve kezesi nyilatkozat, annak uzsorás volta, a jóerkölcsbe ütköző jellege, valamint színleltség okán semmis. Ezen kifogásokat alaptalannak ítélte. Álláspontja szerint a kezesség szerződést biztosító mellékkötelezettség, amelynek léte érvényes szerződéstől függ. Megállapította, hogy "A"-nak a tartozás elismerő nyilatkozat megtételekor valóban állott fenn tartozása a felperes felé, így az alperes ennek megfizetését biztosító mellékkötelezettséget vállalhatott. Álláspontja szerint "A" által tett tartozás elismerő nyilatkozat nem minősül szerződésnek, így semmissége a Ptk.200.§./2/ bekezdése, illetve a 202.§.-a, színleltsége a Ptk.207.§./6/ bekezdése alapján nem állapítható meg.

Az alperes fellebbezése folytán az ítélet tábla a Pf.I.20.384/2009/4.számú végzésével a pert megszüntette, és a Veszprémi Törvényszék (korábban Veszprém Megyei Bíróság) 4.P.21.554/2008/17.szám alatti ítéletét teljes egészében hatályon kívül helyezte. Egyben rendelkezett a perköltség megfizetéséről és a tévesen lerótt fellebbezési illeték visszatérítéséről.

Végzésének indokolása szerint az alperes több irányú kifogást is előterjesztett, ezek között szerepelt az is, hogy az egyszerű kezesi felelősségre tekintettel a felperes keresete idő előtti. A felperes a perben elismerte, hogy a tartozás elismerő nyilatkozatot tevő személlyel szemben követelését nem érvényesítette. Ezért elsősorban azt vizsgálta, hogy az alperes készfizető kezességet vállalt-e. Az esetben, ha a készfizető kezességvállalás nem állapítható meg, a Ptk.274.§./1/ bekezdése értelmében a kezes mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a követelés a kötelezettől, illetve az olyan kezesektől, akik őt megelőzően reá tekintet nélkül vállaltak kezességet, behajtható.

Az ítélet tábla álláspontja szerint csak akkor állapítható meg a készfizető kezesség, ha a törvényi feltételek teljesülnek, a felek ebben kifejezetten megállapodtak volna. A megállapodásra vonatkozóan kiterjesztő értelmezésnek nincs helye. Álláspontja szerint a felek egyszerű kezesi kötelezettségvállalásban állapodtak meg. Figyelemmel arra, hogy a felperes a követelését nem érvényesítette a főkötelezettel szemben, így az alperesnek nem áll fenn a szerződéses viszonyból adódó lejárt kötelezettsége, ezért a felperes keresete idő előtti.

A jogerős végzéssel szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, melyben a végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága (jelenleg Kúria) a Pfv.VI.20.117/2011/5. sorszámú végzésével a jogerős végzést hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Egyben megállapította a felperes, valamint az alperes felülvizsgálati perköltségét is.

Végzésének indokolása szerint helytálló a jogerős végzés azon megállapítása, hogy az alperes készfizető kezességet nem vállalt. Az alperes részéről tett nyilatkozat tartalma szerint - a Ptk.332.§-án alapuló fizetési kötelezettségvállalás, tartozás átvállalás, amelyet az alperes "A" meghatározott időben történő teljesítése elmaradása esetére, tehát feltétellel tett. A tartozásátvállalásához a jogosult hozzájárult. A Ptk.332.§./1/ bekezdésében foglaltak nem zárják ki azt, hogy a jogosult hozzájárulásával a tartozást átvállaló személy ne a nyilatkozat megtételekor, hanem később, a megállapodásban meghatározott idő elteltével lépjen a kötelezett helyébe.

Az alperes teljesítési kötelezettsége tehát megállapítható, de nem az elsőfokú bíróság ítéletében foglalt készfizető kezesség jogcímén, hanem a Ptk.229.§./3/ bekezdése szerint időhatározással tett tartozásátvállalás jogcímén.

A megismételt másodfokú eljárásban az alperes fellebbezését Pf.3.sorszám alatt és a Pf.4.sorszámú jegyzőkönyvben módosította, jóerkölcsbe ütközés és tévedés, megtévesztés címén kérte a 2005.december 20.napján kelt tartozás elismerés megnevezésű, de a Kúria által tartozás átvállalásnak minősített megállapodás érvénytelenségének a megállapítását. Szükség esetén kérte "A" ismételt tanúkénti meghallgatását és előadta, hogy az "A" ellen indult büntető eljárásban született ítélet idő közben jogerőre emelkedett.

Módosított fellebbezésének indokolása szerint alappal hivatkozhat a Ptk.210.§./1/ és /4/ bekezdése alapján az ő megtévesztésére, illetve tévedésére, anélkül, hogy vizsgálni kellene, hogy erről a tényről a felperes tudott, vagy a körülményekből tudnia kellett.

A megtévesztés, illetve tévedésbe ejtés nem harmadik személytől ered, hanem a vele szerződő másik féltől.

A Ptk.210.§./5/ bekezdése szerint ingyenes szerződés esetén tévedés, megtévesztés, vagy fenyegetés jogcímén akkor is meg lehet támadni az ügyletet, ha ezeket a körülményeket felperes nem ismerte, és nem ismerhette fel. Hangsúlyozta, hogy a tartozásátvállalásért ellenszolgáltatást, anyagi előnyt nem kapott.

A felperes ezen nyilatkozat megkötésekor tisztában volt azzal, hogy "A" őfelé nem tud teljesíteni, hanem ezt a követelést majd neki kell "A" helyett megfizetnie.

Álláspontja szerint a megtévesztés az ügylet olyan lényeges körülményére vonatkozott - "A" teljesítőképessége, illetve teljesítőkészsége - hogy a tények valós ismeretében ezt az ügyletet egyáltalán nem kötötte volna meg. E körben hivatkozott "B" tanúvallomására.

Hivatkozott arra is, hogy a 2005.december 20-i ügylet nyilvánvalóan a jó erkölcsbe ütközik, mivel rendkívül etikátlannak és tisztességtelennek tartja, hogy a felperes csak úgy adja át a 4 db perbeli gépjármű iratait "A"-nak, hogy ő külön kötelezettséget vállal "A" felperes

fennálló tartozásáért. Ugyanakkor a felperes tudatában volt annak, hogy "A" nem fog tudni felé határidőben teljesíteni, addigra a teljesítőképessége és teljesítőkészsége megszűnt. Olyan gépjárművek eladásának ígéretével vette őt rá az üzlet megkötésére, amelynél eleve két gépkocsit nem lehetett értékesíteni, mivel azok a felperes, illetve akkori élettársa tulajdonában álltak.

Hangsúlyozta, hogy a Ptk.234.§./1/ bekezdése alapján a semmis szerződés érvénytelenségére bárki határidő nélkül hivatkozhat és ezen semmisségi okra a másodfokú eljárásban is hivatkozhat.

Előadta, hogy jelen perben nincs szükség "A" perben állására.

Egyben kérte az ítéltábla szerezzé be a "A" ellen folyamatban volt büntető ügyben a jogerős ítélet 1 kiadmányát.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes per költségben való marasztalását kérte.

A tévedésre, megtévesztésre hivatkozás körében kiemelten hivatkozott arra, hogy nem az eset összes körülményeire vonatkoztatva kell ezt vizsgálni, hanem hogy a szerződés megkötésekor, a tartozás átvállaló nyilatkozat megtételekor az alperest megtévesztették-e. Két dolog a lényeges, az egyik, hogy tudott-e az alperes az okirat aláírásakor arról, hogy "A"-nak 5.200.000 forint összegű tartozása áll fenn felperes felé, illetve tudott-e arról, amennyiben "A" nem fizet határidőben, akkor az ő fizetési kötelezettsége beáll.

A feltárt per adatok mind a két kérdés tekintetében egyértelműen igazolják, hogy ezekről az alperesnek a szerződéskötéskor tudomása volt.

Hangsúlyozta, hogy az alperes jó erkölcsbe ütközés címén csak a jelenlegi másodfokú eljárásban hivatkozik az ügylet semmisségére, erre pedig lehetősége nincs. "A" ismételt meghallgatását ellenezte, figyelemmel arra, hogy ő korábban meghallgatásra került.

Ezt követően az ítéltábla a Pp.249.§./2/ bekezdése alapján bekérte a Zala Megyei Bíróság Bf.639/2007/19.sorszámú jogerős ítéletének 1 kiadmányát. Ezen ítélet a Zalaegerszegi Városi Bíróság 1.B.20/2007/59.sorszámú ítéletét "A" vonatkozásában a minősítést, illetve a börtönbüntetés időtartamát megváltoztatta, de a perbeli esetre vonatkozó tényállás változatlan maradt.

Az alperes módosított fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

Az ítéltábla a módosított fellebbezésben felhozott érvekre figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta, hogy jelen másodfokú eljárásban szükséges-e "A" ismételt tanúkénti meghallgatása.

Az elsőfokú eljárás adatai alapján megállapítható, hogy "A" tanúkénti meghallgatására a 2007.június 28.napján megtartott tárgyaláson sor került (4.P.20.265/2007/10.sorszámú jegyzőkönyv), így szükségtelen és indokolatlan az ő ismételt tanúkénti meghallgatása. A fizetési meghagyásos eljárásban csatolásra került "C" ügyvéd által ellenjegyzett 2006.január 2.napján kelt „nyilatkozat” megnevezésű iratban is "A" elismerte, hogy a 2005. december 20.napján kelt tartozás elismerő nyilatkozat aláírásakor anyagi haszonszerzés végett vette rá alperest a 2005.december 20.napján kelt nyilatkozat aláírására. Így e körben a tényállás teljes egészében tisztázott, az kiegészítést nem igényel.

Ezt követően az ítéltábla az alperes fellebbezését érdemben bírálta el.

Az ítéltábla - mivel ebben a körben kötve van a Legfelsőbb Bíróság minősítéséhez - a 2005.december 20.napján kelt „tartozás elismerő” nyilatkozatot a Legfelsőbb Bíróság iránymutatásának megfelelően időhatározással tett tartozás átvállalására vonatkozó okiratnak minősítette és ez alapján bírálta el.

A Ptk.332.§./1/ bekezdésében meghatározott tartozásátvállalás a kötelem kötelezetti pozíciójában eredményez alanyváltozást. A tartozás átvállalásra irányuló szerződés alanyai a régi és az új kötelezett, a jogosult a szerződés megkötésében nem vesz részt. A szerződés érvényességéhez a jogosult engedélyére, vagy hozzájárulására nincs szükség, az érvényességet kizárólag a szerződésre irányadó szabályok szerint kell megítélni.

A tartozásátvállalás tehát a kötelezett és a tartozás átvállaló szerződése, a jogosult hozzájárulása nem a szerződés létrejöttéhez vagy érvényességéhez, hanem a jogügylet vele szembeni hatályosulásához szükséges (BH.1996/32.).

A perbeli esetben a felperes - mint jogosult - a tartozás átvállalásához hozzájárult, vele szemben a tartozás átvállaló szerződés hatályosult, tehát az alperes teljesítési kötelezettsége megállapítható.

Az alperes módosított fellebbezésében kifogásként jó erkölcsbe ütközés és tévedés, megtévesztés címén kérte a 2005.december 20.napján kelt megállapodás érvénytelenségének a megállapítását.

Az elsőfokú eljárás adatai, különös figyelemmel a Zalaegerszegi Városi Bíróság 1.B.20/2007/59.sorszámú ítéletében foglaltakra - amelyet kis változtatással a Zala Megyei Bíróság a Bf.639/2007/19.számú ítéletével helybenhagyott - tényként állapítható meg, hogy mindkét peres fél üzleti kapcsolatban állt "A"-val. A felperes 2002.év novemberétől kezdődően különböző összegeket adott át "A" részére a vállalkozása finanszírozására. 2005.nyarán értesült arról, hogy "A" időközben más személyektől is kért kölcsön, illetve előlegeket vett fel és a fizetési készsége, valamint képessége megingott. (1.B.20/2007/59.számú ítélet 22.old.).

Ugyanezen büntető ítélet 14.pontja részletezi "A" és az alperes üzleti kapcsolatát. Az alperes 2003.tavasztól került "A"val üzleti kapcsolatba és adott át részére különböző nagyobb összegeket részesedés ellenében. 2005.év őszén tapasztalta, hogy "A" nem tud elszámolni a részére átadott pénzösszegekkel, illetve a megrendelt gépkocsit sem szállította le.

Ekkor jutott tudomására, hogy más személyt is bevett az üzletbe és neki sem fizette vissza a tartozását. Ezt követően azonban "A"t nem tudta elérni és ekkor derült ki, hogy több személynek is tartozik jelentős összeggel (ítélet indokolás 16.oldal).

A fentiek alapján az ítélet tábla megítélése szerint megállapítható, hogy mindkét peres félnek tudomása volt a 2005.december 20-án kelt megállapodás aláírásakor arról, hogy "A"nak az okiratban megnevezett 5.200.000 forinton túlmenően egyéb, jelentős összegű tartozása áll fenn. "A" az alperes megtévesztését a személyes meghallgatása során (10.sorszámú jegyzőkönyv) és a 2006.január 2.napján kelt nyilatkozatban is elismerte.

Egyértelmű a bírói gyakorlat abban, hogy a tartozás átvállaló nem hivatkozhat azokra a kifogásokra, amelyek a tartozásátvállalási szerződésen alapulnak, és ezért őt az eredeti kötelezettrel szemben illetik meg.

Mivel az alperes semmisségi (jó erkölcsbe ütközés) és megtámadási (tévedés, megtévesztés) kifogása a tartozásátvállalási szerződésre vonatkozik, ezért őt ezek a kifogások csak az eredeti kötelezettrel, "A"val szemben illetik meg, a felperessel szemben ilyen kifogásolási joga nincs.

Az ítélet tábla az alperes fellebbezésében felhozottakra figyelemmel rámutat arra, hogy a 2005.december 20.napján kelt tartozás átvállalási szerződés nem tekinthető egyértelműen ingyenesnek, hiszen ezek okirat aláírását követően vállalta a felperes, hogy a gépjárművek iratait átadja "A" részére.

Az ítélet tábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság ítélet indokolása 3.oldal 7.bekezdésében rögzített azon álláspontja nem helytálló, hogy "A" által tett tartozáselismerő nyilatkozat nem minősül szerződésnek, így semmissége a Ptk.200.§. /2/ bekezdése, illetve 202.§-a, színleltége a Ptk.207.§./6/ bekezdése alapján nem állapítható meg.

A Ptk.199.§-a értelmében az egyoldalú nyilatkozatokra - ha a törvény kivételt nem tesz - a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Így egyoldalú nyilatkozat esetén semmisségi kifogásra, illetve a megtámadásra - a törvényi feltételek fennállása esetén - van jogi lehetőség.

Mindezen indokok alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§./2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az alperes teljes egészében pervesztes lett, ezért a Pp.78.§./1/ bekezdése értelmében a felperes felmerült másodfokú perköltségét ő köteles megfizetni. Az ítéletábra a másodfokú perköltség megállapításánál figyelemmel volt arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság a hatályon kívül helyező végzésében a felperes javára 286.000 forint felülvizsgálati eljárási költséget állapított meg.

ő, 2012.évi augusztus hó 30. napján

Dr.Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr.Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr.Szalay Róbert sk.
bíró